

Późnoeoceno–wczesnooligocenojskie biokonstrukcje koralowcowe basenu transylwańskiego (Rumunia): wstępne wyniki

Jan Król

Instytut Nauk Geologicznych, Uniwersytet Jagielloński, ul. Oleandry 2a, 30-063 Kraków;
e-mail: jan.jozef.krol@uj.edu.pl

Basen transylwański jest częścią centralnej (wewnątrz-karpackiej) Paratetydy. Paleogeńska pokrywa post-tektoniczna, składająca się z osadów morskich i lądowych, waha się od 500 do ponad 1800 m miąższości.

Analizowane biokonstrukcje koralowcowe występują w górnocenojsko-dolnooligocenojskiej formacji wapieni Cozla w północno-zachodniej części basenu, między miejscowościami Babeni i Letca, około 70 km na północ od Klużu. W profilu w czynnym kamieniołomie w Cuciulat–Babeni (ok. 10 m miąższości) wapienie tej formacji składają się głównie z pakstonów i wakstonów bioklastycznych, pakstonów numulitowych oraz poziomów z rodoidami i słabo rozwiniętymi biokonstrukcjami koralowcowo-glonowymi (Sășăran & Bucur, 2011). Badania autora w ramach pracy magisterskiej objęły profile w nieczynnych kamieniołomach w Babeni i Letca gdzie biokonstrukcje są liczniejsze, silniej rozwinięte i osiągały do 2 m miąższości.

Wśród koralowców Scleractinia dominują formy drobno-gałzkowe (kolonijne i faceloidalne) oraz formy cienkopłytkowe. Są one słabo zróżnicowane taksonomicznie i reprezentują rodzaje *Acropora*, *Caulastrea*, *Goniopora*, *Actinacis* i *Stylophora*. Koralowce są często inkrustowane przez krasnorosty z rodzin Corallinaceae, Sporolithaceae i Peyssonneliaceae (które tworzą także rodoidy), rzadziej przez mszywioły, serpule i otwornice. Lokalnie koralowce są silnie podrażone przez małże. Inne stwierdzone organizmy to bentoniczne i planktoniczne otwornice, drobne ślimaki, ramienionogi, małże oraz elementy szkieletowe szkarłupni. Matriks

o charakterze wakstonu bioklastycznego oraz delikatne i gałązkowe koralowce zachowane w pozycji wzrostu, sugerują niską energię środowiska. Formy gałązkowe, zwłaszcza faceloidalne, są interpretowane jako koralowce przystosowane do środowiska o wyższym tempie sedimentacji, co dodatkowo chroniło je przed mechaniczną i biologiczną destrukcją.

W porównaniu z paleoceniem i wczesnym eocenem, rafy i mniejsze struktury są w późnym eocenie i wczesnym oligocenie znacznie powszechniejsze, szczególnie w rejonie centralnej Tetydy. Większość z nich była jednak zdominowana przez krasnorosty. Biokonstrukcje koralowcowe z basenu transylwańskiego nie były dotychczas badane. Dalsze badania będą skoncentrowane na szczegółowej taksonomii koralowców, analizie czynników środowiskowych kontrolujących rozwój biokonstrukcji oraz dokładniejszej stratygrafii. Ostatni z wymienionych aspektów badań jest szczególnie istotny w kontekście globalnego ochłodzenia klimatu i zmian w biocenozach morskich na granicy eocenu i oligocenu (Perrin, 2002).

BIBLIOGRAFIA:

- Perrin, C., 2002. W: Flügel E., Kiessling W. & Golonka J. (eds.), SEPM Special Publication, 72: 587–618.
- Sășăran, E. & Bucur, I., 2011. W: Bucur, I. & Sășăran, E., Field Trip Guidebook, 10th International Symposium on Fossil Algae Cluj-Napoca, Romania, 12–18 September 2011. Cluj University Press. 131–137 pp.